

Kraków, 1994 i 2008

Andrzej Żwawa

Student chemii w latach
1988–1989

i

Piotr Rymarowicz

Absolwent z roku akademickiego
1986/1987

JAK POWSTAŁY „ZIELONE BRYGADY”

Zacząło się ponad pięć lat temu w Naukowym Kole Chemików UJ, które trochę „spisko-owało”, zajmowało się działalnością niezależną itd. Studenci byli wtedy bardzo aktywni. NKCh zorganizowało w 1987 roku akcję badawczą „Studenci Wiśle” oraz międzynarodowe seminarium „Studenci na rzecz Środowiska” (1988). Tam padł pomysł założenia pisma ekologicznego. Ale na jego realizację przyszło czekać jeszcze około roku. Jako eksstudent Andrzej Żwawa miał szczególne predyspozycje (wolny, nielimitowany czas i potrzebę robienia czegoś konkretnego dla ekologii, nie zaś od zadymy do zadymy...), aby podchwycić i pociągnąć wymyślane przez kolegów związanych z chemią pismo.

Z osób tworzących kiedyś „Zielone Brygady” na pewno należy wspomnieć byłych prezesów NKCh: Artura Wiślińskiego i Piotra Grzegorzczaka oraz Wojtka Nitka, działacza koła. Spoza koła: Staszka Zubka, jednego z głównych aktorów spektaklu „Tama Tamie”, a teraz zaangażowanego (choć już chyba tylko piórem) w działanie przeciw betonizacji i zaporyzacji całego kraju i Pawła Głuszyńskiego – przyszedł stosunkowo późno, ale był długo i zrobił wiele, teraz jest ekspertem Greenpeace i prezesem Ogólnopolskiego Towarzystwa Zagospodarowania Odpadów. Ze starej ekipy został Piotr Rymarowicz – nic dziwnego, to on nas zebrał razem. On też pełnił wiele funkcji w kole, współorganizował z Arturem akcję badawczą i seminarium, nawiązał wiele kontaktów zagranicznych, które pozwoliły uzyskać niezbędne fundusze na działalność. Niestety mieszka poza Krakowem, ale stara się udzielać wszędzie – robi to społecznie. Obecnie redaguje „Green Brigades” i „Grasshoppera”, a Andrzej Żwawa „Zielone Brygady” i „Bibliotekę ZB”.

Na samym początku w redakcji były tylko osoby związane w jakiś sposób z chemią, czy to poprzez aktualne, czy poprzez wcześniejsze studiowanie. Potem część z nich odeszła, a przyszli „rasowi” ekolodzy (Staszek Zubek i Krzysiek z WiP, Paweł Głuszyński). Niemniej na UJ nie tylko tolerowano naszą obecność, ale na samym początku nawet wydatnie pomagano finansowo: bezpłatny telefon, znaczki, materiały biurowe, serwis sprzętu. Potem przyszły wiadome oszczędności w nauce i został „jednostronny” telefon oraz wspólny z Naukowym Kołem Chemików lokal i poczta elektroniczna.

Od tego czasu nasze wydawnictwo znacznie się rozrosło, rozwinęła się też działalność Koła Chemików. ZB uniezależniły się organizacyjnie od NKCh i weszły do Fundacji Wspierania Inicjatyw Ekologicznych. Okazało się, że nie mieścimy się już w jednym lokalu i od maja 1994 roku przenieśliśmy się do nowej siedziby.

W związku z przeprowadzką pragniemy podziękować za wsparcie i schronienie, jakiego przez pięć lat udzielał nam uniwersytet. Gościnną opiekę zachowamy w pamięci przez długie lata. Pragniemy też przeprosić za wszystkie utrudnienia i kłopoty, które wyniknęły w związku z naszą obecnością na Wydziale Chemii UJ.

Miesięcznik „Zielone Brygady. Pismo Ekologów” został założony pod auspicjami i z inicjatywy członków Naukowego koła Chemików Uniwersytetu Jagiellońskiego w marcu 1989 roku (pierwszy numer wydany został w maju). Dotychczas (sierpień '94) ukazały się 62 numery.

Celem tego pisma była i jest nadal wymiana informacji między różnymi grupami i osobami działającymi na rzecz szeroko pojętej ekologii, ochrony przyrody i środowiska, praw zwierząt, wegetarianizmu, zdrowego stylu życia, pokoju, świata bez przemocy i uprzedzeń – niezależnie od różnic politycznych, religijnych, organizacyjnych, światopoglądowych, pokoleniowych, profesjonalizmu, zasięgu tematycznego czy terytorialnego itd. Stąd sporo miejsca zajmują polemiki, dyskusje itp. Większość materiałów pochodzi od ekologów-amatorów, nie zaś od profesjonalnych dziennikarzy. Uważamy, że taka polityka redakcji sprzyja stymulowaniu aktywności ekologicznej! Nie unikamy tematów, takich jak służba wojskowa, antyfaszizm, feminizm, esperanto i inne, które interesują ludzi z kręgu tzw. alternatywy. Jako że większość polskich grup ekologicznych (nawet ogólnokrajowych) nie ma własnego pisma, ZB zastępują czasem biuletyny wewnątrzorganizacyjne. Obecny nakład wynosi około 3 tysięcy egzemplarzy (miesięcznie), co na polskie warunki jest całkiem dużo. ZB służą też jako pomost wymiany informacji pomiędzy ruchem ekologicznym a administracją odpowiedzialną za ochronę środowiska.

Obecna opcja pisma: alternatywno-new-age-feminizm-wegetarianizm itd. nie była od razu „zaklepana” – wykuwała się pod wpływem potrzeb, jakie zauważaliśmy, na początku sami tego nie przeczuwaliśmy. Wszak pismo zaczęli redagować przedstawiciele nauk ścisłych, a Artur Wiśliński związany był raczej z prawicową opozycją niż „alternatywą”.

Od jesieni 1989 roku wydawany jest także kwartalnik w języku angielskim pt. „Green Brigades. Ecologists Paper”.

Celem tego pisma jest prezentacja zarówno polskich problemów ekologicznych, jak i dokonań (prezentacja działających w kraju inicjatyw proekologicznych) na forum międzynarodowym. Pismo zawiera wybór ciekawszych artykułów z ZB (jak i z innych pism ekologicznych) oraz z prasy ogólnopolskiej. Niektóre artykuły są pisane specjalnie dla tego wydania. Dotychczas ukazało się 13 numerów, nakład wynosi około 2 tysięcy egzemplarzy.

Od wiosny '94 Wydawnictwo „Zielonych Brygad” podjęło się redagowania międzynarodowego kwartalnika „Grasshopper. Environmental NGO's Quarterly East Carpathians Region” poświęconego ekologicznym problemom Euroregionu Karpaty Wschodnie.

Publikowane są w nim artykuły w językach oryginalnych (ukraiński, słowacki, polski, esperanto) z równoległym tłumaczeniem na angielski. Ukazały się trzy numery (pierwszy jednak pod innym wydawcą) w nakładzie kilkuset egzemplarzy.

Wydaliśmy też kilka małonakładowych broszur na temat praw zwierząt (także po rosyjsku) i zdrowego odżywiania. W maju 1993 roku wydaliśmy pierwszy zeszyt z serii „Biblioteka ZB” pt. „Ekorozwój 2020” w nakładzie 10 tysięcy egzemplarzy. Następane

pozycje z tej serii: „Teatr mój widzę... ekologiczny”, „Trzeci Świat. Bankructwo kilku mitów”, „Uprawnienia organizacji społecznych w dziedzinie ochrony środowiska”, „Modlitwa do drzewa”, „Klejnót spełniający wszelkie życzenia” – po kilkaset egzemplarzy. Planowane są następne książeczki w tej serii, także i w dużym nakładzie.

Świadczymy też (najczęściej bezpłatnie) usługi DTP (skład komputerowy) organizacjom eko oraz udostępniamy sprzęt. Oczywiście w miarę możliwości!

W ten sposób redakcja ZB przekształciła się w Wydawnictwo ZB. Dawniej mówiliśmy też o Biurze Kontaktów Ekologicznych, gdyż działalność nasza nie ograniczała się tylko do wydawania pism. Służyliśmy także informacjami różnym osobom i organizacjom związanym z ochroną środowiska – prasie, radiu i TV. Mogli oni korzystać z wielu czasopism i książek z redakcyjnej biblioteki (obecnie przekazane w depozyt do biblioteki w Regionalnym Ośrodku Edukacji Ekologicznej, pod tym samym co i my adresem). Wielu przedstawicieli zagranicznych grup ekologicznych odwiedzało skromne biuro redakcji w budynku Wydziału Chemii UJ. Szukali u nas informacji o stanie środowiska i o ruchu ekologicznym w Polsce, prosili o wskazanie partnerów do współpracy czy chętnych do różnego rodzaju szkoleń itd.

Uczestniczyliśmy w wielu spotkaniach, konferencjach, warsztatach ekologicznych w kraju i za granicą, publikowaliśmy artykuły w popularnych czasopismach.

Swe wydawnictwa redakcja wysyłała także do Polonii w Czechach, Rumunii, Kazachstanie, na Litwie i Ukrainie. ZB rozsyłały też materiały różnych innych organizacji (Greenpeace International, Regional Environmental Center, Międzynarodowy Instytut Makrobiotyczny, Ruch „Wolność i Pokój”) i koordynowały wschodnioeuropejską sieć ekologiczną Greenway w Polsce. We współpracy z Krajowym Centrum Edukacji Ekologicznej przygotowaliśmy adresową bazę danych ruchu ekologicznego. Warto tu dodać, że większość prac wykonujemy społecznie.

Amerykański Korpus Pokoju przydzielił redakcji do pomocy swą ochotniczkę. Prof. Stefan Kozłowski, Doradca Prezydenta RP ds. Ekologii i Ochrony Środowiska, były Minister Ochrony Środowiska, zwrócił się do redakcji z propozycją udziału w formowaniu Rady Ekologicznej przy Prezydencie. Jeden z nas został zaproponowany do Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Bielsku oraz nagrody Ministra Ochrony Środowiska. Prenumerata „Zielonych Brygad” była nagrodą w kilku konkursach ekologicznych. To tylko niektóre sprawy, którymi możemy się pochwalić.

WYDAWNICTWO „ZIELONE BRYGADY”

Sławkowska 12/24 (IV p.), PL-31-014 Kraków,

tel. 48/12/222147 w. 15, telefax: 48/12/222264,

e-mail: zielbryg@gn.apc.org; greenbri@alpin.gn.apc.org

Konto:

FWIE – „Zielone Brygady”, nr 630106-105428-132-3

Bank Ochrony Środowiska SA O/Kraków

Andrzej ŻWAWA, redaktor naczelny „Zielonych Brygad”; ur. 3 maja 1968 r. w Wadowicach; kawaler. Laureat Olimpiad Chemicznych dla Szkół Średnich w latach 1985, 1986, 1987. Absolwent Technikum Chemicznego w Oświęcimiu (1988). Studiował chemię na Wydziale Chemii UJ w roku akademickim 1988/1989. Założył pismo ekologów „Zielone Brygady” wspólnie z Arturem Wiślińskim, Wojciechem Nitkiem i Piotrem Grzegorzcykiem (1989). Od 1993 r. jest redaktorem

naczelnym „Zielonych Brygad”. Jest autorem szeregu artykułów z zakresu problematyki ekologicznej. Członek Naukowego Koła Chemików UJ (1988–1994).

Piotr RYMAROWICZ, mgr chemii; ur. 5 stycznia 1963 r. w Tarnowie; żonaty, 2 synów. Studiował chemię na Wydziale Chemii UJ w latach 1981–1986. Nauczyciel chemii w Szkole Podstawowej nr 7 w Oświęcimiu (1987–1994), członek Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Bielsku-Białej (1994–1997); redaktor „Zielonych Brygad” i „Green Brigades” (1989–1996), członek Federacji Zielonych. Członek Rady Ekologicznej przy Prezydencie RP (1993–1996). Jeden z założycieli, wiceprezes (1994–1996), a następnie prezes Ogólnopolskiego Towarzystwa Zagospodarowania Odpadów (1996–2000). Dyrektor i członek zarządu Fundacji Wspierania Inicjatyw Ekologicznych (od 2007). Członek państwowej Rady ds. Zrównoważonego Rozwoju (od 2003). Autor szeregu artykułów i opracowań dotyczących problematyki ekologicznej (m.in.: „Spalarnie”, Wydawnictwo Federacji Zielonych, 1994). Członek Zarządu Naukowego Koła Chemików UJ w latach 1985–1987 (skarbnik).